

Abril.

Redacció i Administrac³

R. Catalunya, 38, 1.⁵

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:
6 pessetes trimestre

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 2

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 3 SETEMBRE 1938

EDITORIAL

Catalunya, d'ençà del 19 de juliol, ha estat governada a l'unisson del corrent polític que es respirava al carrer. Així havem vist que d'un Govern on hi eren en majoria les representacions dels partits republicans catalanistes, passava a altres de concentració antifeixista, àdhuc de concentració de persones, arran dels fets de maig del 1937. Darrerament, es constituí el Govern actual, fruit de les circumstàncies polítiques que l'opinió pública reclamava. Han passat, però, dos anys i escriu d'ençà de la rebel·lió militar, i amb aquest temps, tot allò que en deien «revolució» ha estat apaivagat i solament n'ha quedat el títol de revolta, trasbalç o convulsió: (revolució per a nosaltres és quelcom difícil de realitzar davant una agressió armada al país com la que estem sofrint). Ha arribat l'hora del darrer període en la governació política de la nostra terra. Cal menar tots els actes a fer que aquesta darrera etapa, més curta o més llarga, giri sota la base del veritable sentir del poble català. I per a copsar aquest estat d'opinió no s'ha hom d'escoltar els prohoms de determinades organitzacions si compten amb tants o quants carnets de militants.

S'ha d'anar a cercar al carrer, a la ciutat, als pobles, al camp, aquest esplendorós camp de la nostra pàtria. És ajuntant-se amb el poble que hom sentirà millor els seus neguits i les seves ànsies. És parlant a l'home que millor percebrà els seus batecs i coneixerà les seves angoixes, dolors i alegries. I aquesta veritat, aquesta realitat viva que tot Catalunya espera, encara no s'ha realitzat, ni ningú sembla sentir-ne la seva raó.

El poble català, sent i sentirà cada dia més la guerra, sacrifica i sacrificarà cada jornada, la vida dels seus fills, les seves riqueses, els seus sembrats i els seus joiells de tradició: les fàbriques bastides pels seus obrers. Però, Catalunya, vol, i espera que el darrer temps d'aquesta guerra contra la tirania de l'invasor, sigui governada en català, i per un Govern que respongui al veritable sentiment polític de la nació.

A Catalunya, si no ens falla la memòria, existien tres grans corrents d'opinió. La facciosa, representada en temps del bien negre per la Lliga; la majoritària, representada pel partit fundat per Macià i Companys, i l'anarquisme actiu que no intervenia mai en cap contesa electoral. Fóra d'Acció Catalana, que de fet podia, pel seu ideari similar, ésser representada per l'E. R. de C., restaven petites minories; la de més consistència orgànica potser era una organització obrera de tipus marxista.

Catalunya, repetim-ho, vol ésser regida, en la seva darrera etapa de guerra, per un govern que respongui a la realitat política actual. I aquesta no és altra que la reflectida pel Front Popular de Catalunya. Govern de base republicana catalanista amb la col·laboració de tots els sectors integrants del susdit Front Popular Català.

LLUÍS COMPANYS, el President de Catalunya, que amb els seus actes heroics en els moments tràgics de la pàtria ha compensat sempre els neguits i dolors del poble català. Ni les presons i presidis li han fet perdre la fe en els destins de la nostra terra

Catalunya i la Federació Ibèrica

La missió de Catalunya ha estat — en el transcurs del temps — la d'introduir a l'interior de la Península les idees de renovació política i social. Catalunya en els grans moments històrics, s'ha instituit en definidora del complex peninsular i en orientadora de la seva política.

Espanya viu, des de fa segles, sota l'acció d'una sèrie de circumstàncies

adverses que han falsificat totalment les bases del seu desenvolupament històric. A la Península Ibèrica — fent, momentàniament, abstracció de Portugal — viuen quatre grans grups humans amb característiques socials, polítiques i econòmiques de nació: Catalunya (comprentent-hi València, Mallorca i Aragó) el País Basc, Galícia i les dues Castelles. No oblidem — en aquest esquema — el

ressorgir altament prometedor del particularisme andalús.

Aquestes quatre nacionalitats han viscut, per un cesarisme estranger, agravat per la persistència antihistòrica de la monarquia absoluta, vinculades a una unitat artificial i estranguladora. Per això, quan aquest vincle de força, aquesta cadena, s'ha trencat, hem assistit, per reacció natural, a un trossejament tràgic de l'ànima peninsular.

En els moments dolorosos de la història, quan els reialmes de Taifes, el cantonalisme després, feien llur apari-

ció, Catalunya, per la seva presència i pel seu seny, apareixia com a un element d'estabilitat: el pol al voltant del qual cristallitzava la veritable unitat ibèrica.

Es Catalunya qui, en la guerra de la Independència, donant naixença a la Junta de Manresa i a l'Assemblea de Barcelona, trenca el mite del centralisme unitari i inaugura la nova fase de la història peninsular. Es Catalunya, en fi, qui l'any 1873 crea la República Federal. Des d'allavors, des d'aquell llampec efmer de veritat, la federació

FINESTRELLA

Teatre Català

Un periòdic barceloní publica una enquesta sollicitant dels escriptors i dels actors, i fins d'aquells que s'interessen de temps per les coses relacionades amb les bambolines, llur pensament per tal de saber què opinen del present i del futur del teatre català. Fa poc, també, una altra veu, des de les planes d'un popular setmanari, amb un patetisme impressionant, profetitzava el pròxim traspàs del nostre teatre.

Ens manca solvència d'ofici per a una rèplica, car procurem tothora controlar la nostra mesura de capacitat crítica, per tal com sentim un gran respecte per la dels altres. Però si que es negligem, no sabem perquè, un fet importantíssim en aquesta llarga història d'escatir el sentit vital o la manca de vida del teatre català. I és el fet curiós — ho remaquem només com a curiositat — del crític de teatre que vol estrenar i no pot. I que quan estrena, és tan minúscula la commoció que no arriba, potser, al remoreig imperceptible d'un mosquit quan vola. I està clar: fracassat el crític teatral com a autor, ja no hi ha autors a Catalunya.

J. GIMENO-NAVARRO

viu una vida latent de magnífiques prometes.

La República del 14 d'abril, el Pacte de Sant Sebastià, la República Catalana, la Generalitat, l'Estatut, foren les fases d'un ressorgir nacional que culminà, políticament, amb la declaració històrica del 6 d'octubre.

El gest de Macià — el 14 d'abril — repercutí en el més pregon de la cons-

ciència peninsular. La veu de Catalunya ressonà poderosament en tot l'àmbit hispànic.

El gest de Companys, el 6 d'octubre, més tràgic, més angoixós, produí resonàncies encara més fondes.

El primer era una prometença de millor vida. El segon, era la demostració palesa que sense federació no hi havia possibilitat de convivència.

Des d'allavors, i passades les naturals reaccions biològiques instituídes, la federació es presentà com la fórmula única i exclusiva de la unitat. La síntesi creadora d'un esplendorós renaixement.

En les cartes que adreçaren fa temps els representants gallecs i valencians al President de Catalunya, cartes nobles, plenes d'un gran sentit de responsabilitat, situaven Catalunya al bell mig del problema peninsular:

«Mentre no s'emmotllin àmpliament la política d'un sistema que prejutja secularment les vives i despertes nacionalitats ibèriques, no s'haurà retornat al nostre país la glòria de la seva autèntica tradició històrica» — deien Miranda i Castelao.

I responia la veu greu del President de Catalunya:

«La federació donaria grans fruits perquè representa la idea nova, la realitat viva i flamant i el que està en front són els fantasmes creats per l'artifici i la ficció que arrosseguen una història tràgica de desventures».

Magnífic diàleg entre homes als quals animava i anima una noble posició i que porten — al seu darrera — la voluntat incoercible de les masses populars.

El 19 de juliol del 1936 per causa de la rebel·lió militar, s'obre un parèntesi en la marxa d'aquest procés de la federació ibèrica. El respecte a la llei fonamental de la República i lleis complementàries, que han d'ésser únic guio per al sosteniment de l'actual guerra per a la independència dels pobles ibèrics, fa que solament en l'ordre ideològic mantinguem la nostra posició defensiva de la veritable llibertat de Catalunya.

GUERRA

El que jo he vist al front

Farà ja uns dies... incansablement i amb pas segur, com altres vegades, unes dones catalanes ens desplaçàvem cap a un dels diversos fronts per a portar l'escalf i l'entusiasme, el mateix que un xic d'esplai, d'una joventut incansable que actua contra un enemic comú.

Ens trobàvem cansades; feia tres nits que no havíem dormit i la nostra consistència física ens anunciava un final. Interiorment, però, ens sentíem satisfetes de la nostra obra. Finalment arribàvem on el nostre instint ens havia portat; ens trobàvem als mateixos parapeus.

Si us haig de dir la impressió que férem al soldat anònim, potser em seria indescriptible referir com resultat d'un procés psicològic, les reaccions que continuament en el seu esperit es succeïen.

Emocionats, quasi espurnejant els ulls d'alegria, ens preguntaven continuament, després d'haver pogut aconseguir fer passar la primera impressió, preguntes que nosaltres decididament i gustoses contestàvem. Com que s'atancava ja l'hora del ranxo fórem nosaltres, les qui vàrem voler servir-lo.

Jo interpellava els diversos soldats que a bé em venien; volia conèixer, per boca d'ells, el per què de la lluita; hauria estat lamentable que, després de dos anys de guerra,

el seu esperit hagués sofert una desviació.

— Per què lluitem?

— ...?

— Doncs, mira: jo lluito per afiançar la meua llibertat. No puc sotmetre'm al domini de cap dictador. Lluito per un esdevinidor millor socialment i econòmic. Vull que els meus fills gaudeixin en el seu dia, d'allò que el seu pare va aconseguir amb el seu treball de forjador.

La seva resposta em féu somriure. Aquell soldat, aquell home que jo no coneixia, em feia veure la seva opinió i amb ella, la dels companys que l'envoltaven.

Lí vaig restar agraïda.

Semblava que m'hagués tret un pes del damunt... i respirava; continuava amb els altres la «xerradeta» que havia iniciat amb aquell. Les seves respostes totes idèntiques, com jo pressentia, em feien feliç en aquelles nits estelades de juliol, quan de cara a l'enemic, copsant la natura amb tota la seva grandesa, veia, alhora, el drama dels pobles destruïts i dels que sofrescos al feix, ens miraven amb esperança i, amb veu fosca, clamaven un cant de rebellia contra l'enemic.

JACINTA JANE

Barcelona, 7-8-38.

La joventut i Catalunya

Per LLUM VALLS

La joventut, força motor de la vida dels pobles, a Catalunya ha de constituir-se en el més ferm puntal de la llibertat de la pàtria.

Generalment és reconeguda la condició altruista del jove, que sense consi-

derar els perjudicis — producte dels principis vells que el temps desvirtua — que lliguen la generació que decau, i que sense considerar el perill, avança disposada a vèncer tots els obstacles a costa dels més grans sacrificis.

La joventut coneix la seva potencialitat, la seva força. Sap que la seva educació moral i física fan d'ell un ésser complet. Sap, alhora, que per la seva condició de jove emmagatzema energia i entusiasme — dos factors capitals en la realització de qualsevol empresa. — I, conscient de la seva força, havent mesurat fins on pot arribar la seva actuació i adonant-se que és capaç de lliurar-se a la tasca més difícil s'ha constituït en l'element director de la vida de la humanitat; s'ha enenyorit en els llocs de responsabilitat disposada a donar a l'evolució del món una marxa accelerada. Els països més cults, més civilitzats, ho han reconegut així i han deixat que l'impuls juvenívol portés l'estat per les dreceres del millorament.

En resum, doncs, podem afirmar que en la joventut radica l'energia, la força, l'entusiasme i la cultura. Catalunya necessita aquests elements per al seu desenvolupament, per arribar a ésser allò

que desitja, i que tots tracten d'assolir mitjançant tots els sofriments.

Cal que la joventut posi a la disposició de la pàtria les seves condicions quan aquesta les necessita d'una manera tant apremiant.

Cal que refermant la seva personalitat pròpia, sigui la veritable forjadora de la nova Catalunya comprensiva, forta i culta que solament ell pot assolir per les condicions que posseeix.

Els mitjans necessaris que precisa per a realitzar la seva obra, són concrets: una actitud decidida que no doni lloc a malentesos ni subterfugis i que no sigui susceptible a cap claudicació i una tasca única i ben orientada que constitueixi la muralla que avanci continuament i que alhora sàpiga deturar tots els atacs.

Solament d'aquesta manera, podrà assolir-se l'ideal magnífic que fa bategar el cor de tots els catalans.

COMENTARIS

L'etern descontent

Un dels tipus que més es troba en la nostra reraguarda i, que si no és dels més perniciosos, no deixa de col·laborar conscientment o inconscientment a la tasca dels que intenten, bé que inútilment, crebantar o disminuir l'admirable esperit del poble antifeixista, és el que a tota hora es lamenta de la duració de la guerra. A vegades sense dir-ho expressament; altres amb insinuacions, deixa entreveure que un final, sigui el que sigui, és solament el que interessa. No ho diu, però deixa entendre amb les seves reticències que: «Si els que governen volguessin», donant a entendre amb la piadosa intenció que pot suposar-se, que si no ve la pau, és perquè no interessa als governants de la República.

El que cal remarcar, respecte al tipus que motiva aquest comentari, és que quasi sempre es tracta d'un ciutadà o ciutadana dels menys perjudicats per la commoció que estem vivint. Sovint es tracta d'un dels pocs beneficiats. Si el seu anterior negociet fou perjudicat inevitablement per les circumstàncies o per assaigs inoportuns, encara que ben intencionats, el seu esperit de «straperlista» ha trobat en la guerra altres fonts que li produeixen majors guanys, especulant sense consciència amb la tragèdia de tots. Si té un fill comprès en l'edat de les lleves mobilitzades, ha tingut la sort de què un «destino» li permet resti al seu costat, o tot més, incorporat a l'exèrcit per a la prestació de serveis auxiliars, no ha tingut que lamentar la pèrdua de cap ésser estimat, ni en el front ni a la reraguarda. El seu capital ha millorat; pot traslladar-se durant els mesos de calor a un poblet tranquil i rialler on sembla que la tragèdia no existeix, ni el dolor ni les angúnies que comporta. A la seva taula ni al seu rebost no hi falta menjar ni provisions, ja que l'home prou es vana de què amb diners, es pot trobar de tot.

Es tracta, tal vegada, d'un sentimental, d'un altruista a qui les penes i dolors d'altri afecten com a cosa pròpia? No ho ha demostrat mai; ell, en tot temps davant una necessitat per anguniosa que sigui o d'una desgràcia; sempre ha donat solament bons consells: aprofita l'ocasió; per a comparar les directrius dels altres amb les seves pròpies, sempre les millors, les més assenyades, però ajudar al desvalgut, a

l'amic que necessitava d'ell, això fóra contra els seus principis. Tot el més una petita almoïna i que faci com ell, que treballi!, encara que hagi treballat cent vegades més que ell, acompanyat sempre per la desgràcia, o que sigui un vell, un malalt sense condicions ni energies, una vídua o bé un orfe.

De què està queixós, doncs? Al principi de la sublevació militar, durant els primers mesos que la seguien, callava prudentment. Sí, no era dels més «exaltats», les circumstàncies li aconsellaven. A mida que el Govern amb l'ajuda del poble ha reestructurat els ressorts de l'Estat, i l'imperi de la llei garantitza als ciutadans, l'home es recupera, s'ha retrobat, ha tornat a ésser ell, ha endegat de nou els seus afers i la seva vida i ara que ja ha guanyat diners, ja en té prou de guerra i com per ell tots els règims són iguals, mentre li permetin donar-se bona vida; mentre pugui negociar i acréixer el seu capital pels mitjans que siguin, no li plau gens una República veritablement democràtica, de cara al poble, que segurament no s'adirà gaire amb els negocis bruts i sense escrúpols que són els que interessan al nostre home i a tots els de la seva cleda. A més, per a ell, allò de «orden, trabajo y familia», ja li va bé, mentre l'ordre no perjudiqui la seva llibertat d'acció, el treball no l'obligui massa i la família no li privi els seus esplais més o menys legítims.

Cal, doncs, que no es deixi dogmatitzar lliurement al descontent, a l'home aparentment inofensiu; cal que els veritables republicans, els homes i dones del poble, els que veritablement sofreixen i treballen, els que han perdut éssers volguts, que no poden atendre com desitjarien als fills, per l'escassetat que la guerra comporta, els qui malgrat haver estat perjudicats en llurs interessos, senten la Pàtria i la Llibertat, tots aquests que també i de tot cor volen i desitgen la pau com més aviat millor, però coneixen que una pau que fes estèrils els sacrificis fets i que no constituís una veritable pau fonamentada en el Dret i la Justícia, fóra un crim i una traïció, no deixin parlar lliurement al descontent, a l'home tèrbol, que el contradiguin i el desemmascarin; que aquesta classe d'éssers sàpiguen que se'ls coneix bé i que coneixin que no poden anar pel món amb els seus

egoïsmes encoberts ni amb els seus egoïsmes desfermats; que el seu aparent liberalisme i bonhomia no enganya ja a ningú, i que pel cap baix tenen el menyspreu dels homes verita-

blement liberals, dels veritables patriotes dels que ultra acabar la tragèdia que vivim, volen amb veritable seny evitar la seva repetició i facilitar la pacificació i restauració de la Pàtria.

EMILI FERSAC

Tots els dissabtes compreu ABRIL

FEMINA

ELS NOSTRES HOMES

A les dones

Escolta, amiga: ¿Ja treballes per la guerra? ¿Ja fas quelcom de profitós que repercuteixi en bé de la nostra guerra? No siguis d'aquells — sortosament els més pocs — que tot ho confien als altres. Treballa, treballa, que la guerra és per a tots i és de tots, i si la perdéssim — que no serà — la perdriem tots; just és, doncs, que fem quelcom a profit d'ella, ja que quan l'haurem guanyada, tots voldrem haver ajudat al seu triomf.

No oblidis, amiga, que si els nostres homes, els soldats del poble, haguessin pensat covardament, avui potser tu i els teus — i nosaltres — ja seríem un munt informe entre els molts assassinsats que els mercenaris estrangers realitzen. Però, per sort dels pobles de tot el món i per orgull de la nostra Pàtria, els nostres homes han demostrat el que són: homes! I arreu on es lluita, a tots els fronts de combat, els nostres homes fan honor a la seva raça: lluiten, lluiten braument, com a homes!

Lluiten sense defallir, sota la pluja i

resistent el fred i la neu, entre la mort que els volta constantment. Són dins les trinxeres, entre la terra humida; combaten desafiant a l'enemic i al temps, estan cançats i els ulls se'ls espesseixen del fum de la fuselleria i dels canons; de vegades, mentre estan rejosant — ben meregut ho tenen — es dona la senyal d'alerta altra vegada, i ells també altra vegada prests i decidits per a la lluita. De vegades el company — no, el germà — del seu costat exhala un petit crit de ràbia — no de dolor, no: els nostres homes no el senten! — i cau als seus peus. I el combat continua, i els avions assassins profanen una vegada més el nostre espai roncant sinistrament vomitant la metralla homicida; i els nostres canons van a cercar-los amb udol de venjança i de càstig; i els tancs dels traïdors volen avançar i els nostres bombarders els van a l'encaç valents, greus, les bombes a la mà, amb gest d'atleta que sap va a vèncer; i la seva fuselleria vol arribar a les nostres avançades i el crer-crec de les nostres metralladores

posa, harmonia a aquell concert fantàstic, monstruós, de destrucció d'homes i de coses. I plou, i fa fred, o sol que atenalla, i els nostres homes tenen set, gana, però en aquells moments no les senten aquestes necessitats, no poden sentir-les i tenen d'esperar que cessi el foc; i recorden, per una insignificança, per un núvol de fum en dispersar-se per l'espai, pel vol diferent d'un avió, pel so més o menys fort del canó, per la sacudida del fusell, pel crit del company que cau, per la foscor de la nit, per la joia del foc, per un arbre collort, per quelcom aparentment insignificant, recorden els seus, els seus estimats. La llar, de parets blanques i acollidores, de records dolços i estimats; la família: un rostre arrugat, un cos jove, una maneta rosa i blanca... Tot ho han hagut de deixar els nostres homes. Pels seus, sí, però també per tu i per nosaltres i per tots.

I nosaltres, ¿no correspondrem a la seva gesta gran, immensa, de renúncia a tot, a tot!, i qui sap si per sempre, pel nostre bé i la nostra vida?

Fem-nos dignes dels nostres homes, tu, amiga — germana — de la reraguarda. Treballa, treballa força i sense defallir. Siguem humans, siguem homes i dones, almenys per ara! Ajuntem-nos més, agermanem-nos ara que l'enemic voldria abatre'ns! Per a ells, per als nostres homes, no per a nosaltres, hem de donar el màxim de rendiment, que les nostres forces i possibilitats ens permetin.

Com? Treballant totes conjuntament i amb entusiasme. Per a totes hi ha una tasca a complir, per a totes hi ha una responsabilitat per prendre — responsabilitat cívica, responsabilitat ineludible, ja que som dones i catalanes i estem en guerra.

Sí, moltes — quasi totes — treballam en profit de la nostra guerra; a les fàbriques, als tallers, al camp, a les oficines. Sí, sabem la tasca admirable que realitzen les nostres obreres, les nostres pageses, les nostres oficinistes, però antigues, no ens hem de limitar solament a realitzar la nostra comesa fidelment i estricta, no ens hem de limitar a ocupar senzillament i irresponsablement el lloc que ha deixat vacant el company que ha marxat al front, no:

hem de saber per què l'ocupem aquell lloc, hem de saber què representa el que nosaltres ocupem aquell lloc ara, hem de tenir consciència del lloc que ocupem.

Sí, ja creiem que vosaltres — com nosaltres — hi poseu tot l'interès i que treballeu amb rendiment; però no és això sol el més necessari. Cal que tu, dona funcionari, junt amb l'obrer de fàbrica, amb la del camp, amb la mercantil, amb l'evacuada, cada una en la seva especialitat, treballam conjuntament per la gran obra que és fer digna del front, la nostra reraguarda.

Els nostres homes lluiten amb coratge i braó: defensen no solament la llibertat de la seva Pàtria, sinó la llibertat de tots els pobles del món. Es porten dignament, valerosament, tal com es deu haver de portar tot home que es vani d'ésser-ho. I nosaltres, les dones, des de la reraguarda, ens hem de fer dignes d'ells, hem de fer que ells puguin lluitar amb el cap serè i el pols segur de pensar que a la reraguarda sí bé la seva presència es deixa sentir espiritualment no materialment; i que els camps són sembrats i treballats i endegats i no els faltará el menjar necessari i indispensable; que les fàbriques que els subministren armament no cessen amb el seu brúit i que sí bé és cert que fan material bèl·lic, encara que sembli paradoxal, és material per a implantar la pau; que les fàbriques tèxtils funcionen normalment i se'ls teixeixen els vestits i mantes per a poder fer front al temps; que els seus infants són atesos degudament, potser amb més amorosa sollicitud que abans; que els despatxos i oficines curen com cal el seu treball que, encara que silenciós i senzill, és el que dona la pauta de tranquil·litat i normalitat — dins l'anormalitat de la guerra — dels pobles, en fi, de pensar que tota la reraguarda, per mitjà i voluntat de les seves dones — de les seves mares, de les seves germanes, de les seves promeses, de les seves filles —, vibra, és digna de l'hora present, i que a mesura de les seves forces, lluiten conjuntament amb ells per a forjar el gran triomf, el triomf definitiu de les democràcies mundials per a orgull de la humanitat tota.

ANTONIA ABELLÓ

Economia Corporativa

Després de disset anys de feixisme

Mussolini en un discurs pronunciat l'any 1926, digué:

«No castigaré mai a aquest meravellós poble italià amb la vergonya moral de la caiguda de la lira».

El maig del 1926 es reorganitzà l'Institut de Missió, per a lliurar la «batalla de la lira» definitivament, amb la vista posada en el restabliment de la paritat or considerada com a qüestió d'honor nacional. El 7 de novembre de l'esmentat any es consolidà amb caràcter forçós la suma enorme de 20.000 milions de lires de deute flotant, al mateix temps es feia el famós emprèstit del Lictorio per 3.000 milions. Del juliol del 1936 al juliol del 1937 es féu una reducció de la circulació fiduciària de 3.500 milions de lires, i es contractaren emprèstits estrangers per valor de 75 milions. Es practicà la política de deflacció; s'havia de restaurar la lira. Un darrer l'altre s'anaren arruïnana industrials i comerciants. La dignitat nacional ho exigia.

Malgrat això, uns mesos després, el 22 de desembre del 1927, el compte Volpi «castigava al poble italià amb la vergonya moral de la caiguda de la lira», que un any abans el Duce havia promès que no ho faria mai.

En aquesta data es féu la reforma monetària. El valor de la lira es va reduir en dues terceres parts (3,66). I encara Mussolini i Volpi s'equivocaren perquè l'estabilització es féu massa alta. I com a conseqüència els preus baixaren extraordinàriament, les exportacions perdren mil cent milions, el nombre de suspensions de pagament duplicà exactament el de l'any anterior i es desencadenà una crisi econòmica precisament quan en els altres països regnava una

època de prosperitat. Caigueren en atur forçós mig milió d'homes.

Han passat els anys i Itàlia es troba novament en una crisi econòmica i amb unes finances deplorables, amb un milió d'obrers parats.

El «Times», de Londres, afirma que el pressupost italià, que el 1936 era ja de 20.000 milions de lires, ha augmentat ara 11.000 milions. La campanya d'Abissínia i l'agressió contra Espanya ha suposat una despesa extraordinària, en menys de quatre anys, de 38.000 milions de lires. Per si fos poc, encara, es preveu una despesa extraordinària per l'any en curs de 9.000 milions de lires. El resultat és que el dèficit del pressupost italià serà, a finals de l'any 1938, de més de 12.000 milions.

Mussolini ha tingut necessitat d'utilitzar les reserves d'or que cobreixen la lira, la qual, desvalorada ja en un 41 per 100, ha sofert una nova depreciació, amb el cosegüent reflex en les condicions de vida del poble italià asfixiat pels impostos i sotmès en la misèria més espantosa. La balança comercial amb l'exterior, malgrat les restriccions a les importacions i les prohibicions als turistes italians d'anar a França, és un complet fracàs. El 1937 el dèficit del comerç exterior italià pujava a 5.800 milions de lires.

Resultats al cap de disset anys de feixisme: el Tresor, en estat de fallida; el país aixafat pels impostos i sotmès a la misèria; la vida més cara que enlloc; el treball, escàs, malgrat la fabricació d'armes; un milió d'homes parats.

Heus aquí el gran fracàs del corporativisme i del règim feixista.

J. SERRA GASULLA

ELS «ROJOS»

Per JOSEP M.ª QUINTANA

En la tragèdia que vivim, la confusió de les idees, dels fets i dels noms de les coses han tingut una importància cabdal. La propaganda indubtablement ben organitzada dels estats totalitaris posada al servei de la facció amb l'ajut de tota la gran premsa capitalista, la desorientació de les masses i sectors que podien i devien defensar la posició del Govern i el poble republicà, han fet que els primers clixés posats en circulació per l'esmentada propaganda,—per altra part no contrarestada en la forma deguda per causa de les dificultats inherents als primers temps de la guerra, en què aquí fou precis improvisar-ho tot,—deixessin estereotipats els mots «rojos» per a designar als lleials i «nacionals» per a designar els insurgents. No volem insistir sobre el contrasentit que significa el que uns generals i unes castes aixecats en armes contra el Govern legítim, que han hipotecat l'esdevinidor del seu país i permès la destrucció sistemàtica del mateix per les armes i mercenaris d'altres estats se'ls reconegui i apliqui tal denominació. Però sí creiem necessari que sigui bandejat de la premsa que té la pretenció de seriositat i que pel seu tiratge representa o informa grans sectors d'opinió europea, el denominatiu de «rojos» als que defensen un Govern legítim, reconegut com a únic de l'Estat espanyol pels mateixos Governos dels seus respectius països. Si tots els sectors antifeixistes que formen avui el front popular, per mitjà dels seus representants en el Govern accepten i publiquen els tretze punts coneguts de tothom com a fi de guerra, punts que no s'aparten dels principis democràtics i liberals que informen i defensen les Constitucions dels seus propis països, ¿per què entestar-se amb evident mala fe els uns i amb la força de la inèrcia els altres en qualificar-nos de rojos, mot que no ens molesta en sí, però que pel significat que vol atribuir-se-li ens perjudica en la mentalitat d'una massa considerable que accepta els tòpics i no distingeix, ni te per què, de matissos ni de contrastos?

El President Roosevelt, l'únic entre els governants actuals dels grans Estats democràtics que no dubta en dir les coses pel seu nom i que sembla ere-

gir-se en campió dels principis democràtics, ha dit en un dels seus recents parlaments que el noranta per cent de la Humanitat vol viure dintre un estat de coses jurídic i que l'única manera d'assegurar la pau, que vol dir convivència entre els pobles, és el respecte als tractats i a les lleis que formen la base del dret internacional.

Seguint, doncs, l'exemple de l'illustre home d'Estat, cal dir les coses pel seu nom i desfer equívocs. Davant la mala fe i cinisme de la política franquista, el darrer i més típic exponent del qual és la nota de contestació al projecte anglès de retirada de voluntaris, tot el que no es produeixi amb deliberada mala fe ha de situar les coses al seu lloc. ¿Quina garantia pot representar la cínica desinvoltura del dictador Franco per les relacions presents i futures amb les potències occidentals? Comparar el seu procedir amb la claredat i altesa de mires del Govern republicà envers les altres nacions, evidencia la precisió de prendre, abans que no sigui massa tard, actituds clares i decidides. Donar les facilitats degudes i de dret al Govern legítim de la República i tractar als de Burgos com el que són en realitat, uns sublevats fora de la llei i uns indesitjables pels seus procediments de guerra i pirateria que constitueixen un greuge a tot el que representa dret internacional de gent i a la sensibilitat dels homes que no visquin ofuscats per la passió o el partidisme.

No és que pretenguem en aquestes altures que una intervenció dels que es diuen guardians del dret i de la pau els redueixi per la força, ni tan sols que s'apliquin els pactes a què tenim dret com a Estat membre de la Societat de Nacions. Fóra suficient que els governs es neguessin a tractar amb uns usurpadors i traïdors fora de tota llei, i que com abans diem, es reprengui el lliure comerç amb la República Espanyola, fent-lo respectar amb mitjans que tenen sobradament al seu abast. Amb aquest procediment, que no representaria més que seguir les normes de l'ètica i la justícia, l'anomenat problema espanyol no pertorbaria per gaire temps els somnis i tranquil·les digestions dels respectables homes d'Estat i diplomàtics europeus.

CARNET INTERNACIONAL

D'un quant temps a aquesta part, i per desigui dels dirigents alemanys, la inquietud i tensió europea ve augmentant progressivament. És una incògnita per a tothom i ens permetem creure que fins pels mateixos dirigents del Reich l'objecte a què en definitiva ve destinada l'extraordinària mobilització alemanya, referida especialment a les proximitats de les fronteres de Txecoslovàquia.

Es molt probable que vulguin estar en disposició d'aprofitar, si es presenta, el moment oportú per tal d'intervenir violentament, amb el fi d'obtenir el primer pas de l'expansió vers l'est, que no pot ésser altre que destruir la unitat i principal obstacle que pot oposar-se a la influència i domini d'Alemanya sobre la conca del Danubi per a prosseguir després en els seus plans de gran envergadura.

No hi ha dubte que França sent profundament la iniquitat i veu la gravetat del perill que per ella representa, l'obtenció per part del seu tradicional enemic d'un nou èxit en l'Europa central, que vindria a liquidar definitivament la seva influència i prestigi prop dels estats que rodegen Alemanya i amb quina bona disposició, pactes i aliances comptava per a subjectar i minvar la força i agressivitat del seu temut veí.

No obstant, avui en política internacional, França ve a resultar un satèl·lit d'Anglaterra, per les circumstàncies i

també pels errors dels seus governants. Els anglesos per temperament i potser també per càlcul en aquest cas, fan gala de la seva calma proverbial. Ells no es senten tan directament amenaçats i per altra part no creiem oblidin fàcilment, els obstacles que per la seva política davant d'Itàlia en el conflicte amb Etiòpia ara fa tres anys, representà la política francesa dirigida per Laval. Però a Anglaterra no pot interessar-li tampoc una Alemanya amb la potència que representaria si s'obtingués el domini de l'altre sobre tota l'Europa central.

Es per això que sembla decidida a intervenir amb tota la seva influència i si cal amb tots els seus poderosos mitjans per a obtenir una solució pacífica del problema plantejat amb Txecoslovàquia en els termes aguts propis de les dictadures i especialment del nazisme i el feixisme. Hitler, en cas d'atrevir-se a provocar la guerra, ha de comptar amb l'actitud de Rússia. Si aquesta i França estan disposades a no tolerar cap acció violenta i Anglaterra fa conèixer per mitjans directes als cercles dirigents de Berlín que es troba disposada a recolzar a França, no creiem que el Führer ni els seus consellers es decideixin a plan-tejar el conflicte, ni en el cas de comptar una problemàtica neutralitat de Polònia i Rumania.

S. FIGUERAS

EL PERFECTE BURGÈS

Per JOSEP M.ª FRANCÈS

I

Els trasbalsos de la vida moderna tenen un punt neuràlgic que és el problema social i la visió que d'ell té cada grup o cada cleda. La lluita multiseccular entre els potentats i els desposseïts, afuades cada dia més per les condicions del treball i de la producció, han posat de moda un vocable. Aquest és el vocable «burgès».

Entre els distints sectors que malden per a transformar radicalment l'economia dels homes i dels pobles, el mot «burgès» és pronunciat amb un accent terriblement pejoratiu. No pas d'altra manera els sectaris de Mahoma devien esmentar els *gossos cristians* o els corifeus de Torquemada i d'Arbués els *heretges*. Per avui només ens escau de reivindicar — valgui l'expressió — el mot «burgès», injustament pronunciat, moltes vegades, per gent que l'interpreta de manera equivocada i fictícia. De fet, els que blasmen sense més ni més el «burgès» — en llur immensa majoria — ho fan per un dels dos motius següents. O perquè ignoren d'on ve la paraula «burgès» i allò que els veritables burgesos han fet per la cultura, la llibertat i la civilització, o bé perquè es tracta de gent abusivament sensible als gaudis sensuals del llit i de la taula, que segons ells caracteritzen als burgesos, i escometen aquests per tal que no els facin la competència. Per regla general, mai ningú no s'asseu als coixins d'un auto de sis cilindres amb la prosopopeia del pelagats que s'ha passat la vida blasmant dels autos per considerar-los vehicles de «burgès».

Sovint, en exposar un individu els seus punts de vista quant al nivell de vida que li plau de portar, un contertuli desafortat li sol escopir a la cara com una blasfèmia:

— Vós, sou un perfecte burgès!

I bé. Això no és ni molt menys un insult. Tant de bo que les nou desenes parts dels habitants de la terra poguessin ésser anomenats, amb justícia, burgesos! I més, encara, perfectes burgesos. Perquè la perfecció associada a qualsevol aspecte de la vida confereix una qualitat ben de desitjar. El mal és que molts individus per llur avarícia, llur sordidesa moral o llurs culpables apetències de tota mena no són ni burgesos, ni perfectes. I qui sap si són ells capitalistes, plutòcrates, cavallers d'indústria, vividors de la Banca o de la Política, els que han derivat la versió popular devers el burgès, tal i com Neró va endegar-la contra els cristians.

Fa morir de riure que hom anomeni «burgès», amb tot despectiu i busca-raons, l'home que amb la seva suor de vint o trenta anys, ha pogut equipar un minso vaixell d'una fabrica insignificant o d'una professió liberal més rica en mals de cap que en ingressos. I, per contra, que passi per un ultrarevolucionari, mant ciutadà que viu amb l'esquena drete, alimentant amb esgarips el

suport de la multitud i sense cap ideal concret, atents a canviar de casaca per mica que s'hi entesti la Rosa dels Vents. Però de tot això — com de moltes coses més —, que contariem i no acabariem — no se'n pot fer retret a ningú. La humanitat, avui com avui, està en pla de reformes a casa seva. Això fa que el parament moral, material i intel·lectual del món, estigui esmarxat i pres en una confusió terrible. La polsaguera del trasbals impedeix la clara visió de les coses i afavoreix els miratges i les allucinacions.

Agafem a l'atzar, un exemple qualsevol de burgès autènticament perfecte. Sense anar més lluny, un barceloní de la bona època, de classe mitjana i regularment il·lustrat. En primer lloc, és molt possible — en sabem a dotzenes — que aquest home pervingui d'aquella raça de catalans de l'avior que substituïen les escriptures amb la paraula. Ultra això, tot el que té és guanyat per ell sense extorsió de ningú — i la seva preocupació primordial és educar i instruir els fills. La vida d'aquest singular burgès es descompon entre el treball i la família. Això no vol dir que no li plagui de llegir bons llibres i presenciar bons espectacles i assistir a concerts i exposicions. No tan sols no li desplaça, sinó que, sense ell i sense els milers i milers com ell que han fet gran Barcelona, ni l'art ni la ciència, ni la indústria, ni el teatre, ni el cinema no haurien ultrapassat la categoria d'assaigs. Al bon burgès li plau una taula ben parada.

Té tota la raó. S'estima més un llit confortable que no pas un jaç infecte. Opinem com ell. Li agrada seguir els campionats esportius. Molt bé. Té la pruija de viatjar sempre que pot i com pot. Dinamisme més que lloable. Prefereix vestir correctament que anar pel món esparracat. Admirable. Ha estat ell qui ha propulsat la instal·lació de banys i dutxes a les vivendes i les excursions col·lectives a les platges. Millor que millor. No creiem que en totes aquestes activitats n'hi hagi ni una sola que hom pugui titllar de feixista o d'antihumana.

Nosaltres, no ens expliquem aquesta fòbia contra el burgès — en el veritable sentit de la paraula — ni contra la vida burgesa, la qual és la síntesi de la bona vida. Ni l'Emperador ni el multimilionari no són d'envejar, com tampoc no ho és el rodamón que pernocta a les cunetes o el recercador d'escombraries. No és aconsellable viure massa amunt ni massa avall. Per això, els madrilenys, carregats de bon sentit, anomenen *pis principal* al que es troba al bell mig de la casa. Una humanitat composta exclusivament de magnats multimilionaris, fóra carregosa i insuportable. Però no fóra gaire millor si només la componien captaires espellifats i llardosos.

Imp. Elzeviriana i Llibreria Camí, E. C. - Barcelona